

EUROPESE
REKENKAMER

NL

Rede

1 december 2020

Rede door Klaus-Heiner Lehne, president van de Europese Rekenkamer

Presentatie van het Jaarverslag 2019 van de ERK

Raad van de Europese Unie (Economische en Financiële Zaken)

1 december 2020

Alleen de uitgesproken versie geldt.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Mijnheer de voorzitter,

Geachte ministers,

Dames en heren,

Ik heb het genoeg u vandaag toe te spreken in aanwezigheid van het ERK-lid dat verantwoordelijk is voor het jaarverslag; Tony Murphy.

Ik denk dat niemand van ons eerder een jaar met zo veel **uitdagingen** heeft meegemaakt. Maar zoals altijd in de geschiedenis van onze Europese Unie leiden **crises** tot **voortgang** en innovaties die we tot enkele maanden geleden voor onmogelijk hadden gehouden.

Terwijl ik hier vandaag het jaarverslag van de Rekenkamer over vorig jaar aan u presenteer, moeten we tegelijkertijd de belangrijke besluiten en akkoorden in gedachten houden die bepalend zullen zijn voor de uitgaven en het financieel beheer van de EU **voor de komende zeven jaar**: de nieuwe langetermijnbegroting van de EU, met inbegrip van het herstelinstrument Next Generation EU.

Als de onafhankelijke extern controleur van de Europese Unie hebben wij alles in het werk gesteld om sinds de COVID-19-pandemie **de overheidsfinanciën** in de EU **op doeltreffende wijze te blijven controleren**.

Wat zijn onze bevindingen?

Ten aanzien van de uitgaven schatten wij dat het **globale foutenpercentage stabiel** is gebleven — **2,7 %** voor 2019, tegenover 2,6 % voor 2018. Dit is in de eerste plaats **goed nieuws**. Uiteraard verhult dit globale percentage aanzienlijke verschillen tussen beleidsterreinen.

Op het gebied van **concurrentievermogen** schatten we dat het foutenpercentage is gestegen tot **4 %**, wat voornamelijk te wijten is aan de vergoeding van niet-subsidiabele kosten. Zoals we al enkele jaren aangeven, maakt de verdere vereenvoudiging van de complexe regels inzake personeelskosten zeker deel uit van de oplossing. We onderzochten ook controles die zijn verricht door de Commissie en externe controleurs die namens haar werkzaamheden uitvoeren, en we constateerden dat deze slechts gedeeltelijk betrouwbaar zijn; er is nog steeds duidelijk ruimte voor voortgang.

Op het gebied van **natuurlijke hulpbronnen** stelden we verbeteringen vast waardoor het geschatte foutenpercentage daalde tot **1,9 %**. Dit geldt met name voor **rechtstreekse betalingen**, die hoofdzakelijk betrekking hebben op opgegeven landbouwarealen. Voor deze betalingen, die het grootste deel van de uitgaven onder deze rubriek (70 %) uitmaken, blijft het foutenpercentage **ver onder de materialiteitsdrempel**. **Marktmaatregelen voor plattelandontwikkeling, visserij en klimaatactie**, die de resterende 30 % van de uitgaven in het kader van deze rubriek uitmaken, vertonen echter nog steeds **fouten van materieel belang**. Uit onze analyse van sommige controles van nationale instanties bleek ook dat er nog steeds behoefte is aan een aantal verbeteringen.

Wat **administratie** betreft, hebben we **geen fouten van materieel belang** aangetroffen, net zoals in de afgelopen twee jaar.

Voor **cohesie** schatten wij, rekening houdend met de correcties door de autoriteiten van de lidstaten, het foutenpercentage op **4,4 %**, wat lager is dan in het voorgaande jaar, maar nog steeds van materieel belang is. We analyseerden het werk van 18 **nationale auditautoriteiten**, die op dit gebied een zeer belangrijke rol spelen binnen het zekerheids- en controlekader, en **troffen opnieuw fouten aan die zij niet hadden ontdekt**. Als de nationale autoriteiten en de Commissie erin slagen de komende jaren op dit gebied verbeteringen aan te brengen, zouden we meer kunnen vertrouwen op het werk van de auditautoriteiten van de lidstaten en de resultaten ervan, hetgeen een beslissende stap zou zijn in de richting van verbetering van het controlesysteem op dit belangrijke gebied. Zover zijn we echter nog niet. Ik weet dat de Commissie dit doel wil bereiken, maar ook dat in de lidstaten grote inspanningen moeten worden geleverd om dit te verwezenlijken.

Waarom leg ik zoveel nadruk op cohesie?

Het is heel eenvoudig: al enkele jaren maken wij onderscheid tussen uitgaven die volgens ons een **hoog risico** meebrengen, waaronder cohesie, en uitgaven waaraan naar onze mening een laag risico is verbonden. Uitgaven met een hoog risico vertonen fouten van materieel belang, met een geraamd percentage van **4,9 %** (2018: 4,5 %).

Wat is er dan gebeurd in 2019? Ondanks enkele minieme verbeteringen of verslechtingen hier en daar was er **geen sprake van fundamentele veranderingen** op de onderliggende beleidsterreinen. De **controles achteraf** bleven tekortkomingen vertonen.

Het **aandeel van uitgaven met een hoog risico**, met name op het gebied van cohesie, is echter **gestegen (53 %)**. Dit is op zichzelf geen probleem — het is een goede zaak en strookt met de verwachtingen dat de uitgaven voor cohesie zijn gestegen. Dit betekent echter dat het **grootste deel van onze controlepopulatie nu een materieel foutenpercentage vertoont**. Als gevolg daarvan gaf de Rekenkamer ditmaal een negatief (d.w.z. **afkeurend**) oordeel af over de uitgaven als geheel.

Dit is het gevolg van **hardnekkige structurele problemen** op enkele terreinen die moeten worden aangepakt. We hebben **duidelijke en eenvoudige regels** nodig voor alle EU-financiën — en we hebben ook **doeltreffende controles** nodig om na te gaan hoe het geld wordt besteed en of de beoogde resultaten worden bereikt.

Belangrijker dan onze algemene conclusie of algehele beoordeling zijn de situatie ter plaatse en onze conclusies voor de verschillende uitgaventerreinen, die **zeer uiteenlopend** zijn. Ik zou de Raad derhalve willen verzoeken deze terreinen grondig te onderzoeken.

“Dit jaar hebben wij ook voor het eerst een verslag over de algemene prestaties van de EU-begroting gepubliceerd. Dit innovatieve verslag maakt deel uit van onze jaarlijkse verslaglegging en draagt derhalve bij aan de kwijtingsprocedure. Uit het verslag blijkt dat de verslaglegging over de prestaties van de EU weliswaar steeds beter en evenwichtiger wordt, maar dat er nog steeds uitdagingen bestaan. De kwaliteit van de prestatiebeoordelingen van de Commissie en de daadwerkelijke prestaties van de uitgavenprogramma’s van de EU laten een gemengd beeld zien. Bovendien moet de EU de betrouwbaarheid van de prestatiegegevens verder verbeteren.”

Mijnheer de voorzitter, dames en heren,

Ik richt mij tot u in de context van de opzet van de **volgende financieringsperiode**. De EU-uitgaven zullen de komende jaren naar verwachting bijna verdubbelen. **Laten we daarom de lessen uit het verleden gebruiken** om het best mogelijke systeem op te zetten. De Unie moet in de nieuwe zevenjarige periode de balans kunnen opmaken van wat in de voorgaande periode goed en wat minder goed heeft gewerkt.

Laten we daarom **de financiële belangen van de Unie beschermen** tegen onregelmatigheden en fraude. In 2019 hebben we negen gevallen van vermoedelijke fraude die we bij onze controles hadden ontdekt aan OLAF gemeld. Ik zie uit naar een even nauwe samenwerking met het Europees Openbaar Ministerie.

De volgende langetermijnbegroting van de EU, met inbegrip van het herstelplan voor Europa, heeft een geheel nieuwe dimensie en **vormt ook een grote uitdaging voor de Rekenkamer**. Zij zal **meer middelen** nodig hebben om te kunnen nagaan of deze fondsen duurzaam worden gebruikt.

Laten we ook lering trekken uit eerdere ervaringen door **zo spoedig mogelijk** de nieuwe financieringsperiode op te starten. Maar laten we ook in gedachten houden dat eind 2019, het voorlaatste jaar van de huidige zevenjarenbegroting, slechts 40 % van de overeengekomen EU-financiering voor de zevenjarige periode was uitbetaald en sommige lidstaten minder dan een derde hadden gebruikt. Moeilijkheden bij het **absorberen van EU-middelen** blijven in de praktijk problematisch, ongeacht de doelstellingen of vereisten die op politiek niveau worden vastgesteld. Dit heeft bijgedragen tot een toename van de “reste à liquider” (nog betaalbaar te stellen vastleggingen), die eind 2019 uitkwamen op bijna 300 miljard EUR en in het volgende MFK zullen moeten worden aangepakt.

Dames en heren,

In de context van een nieuw financieel kader voor de komende zeven jaar, en met name het herstelinstrument Next Generation EU, hebben de lidstaten ook een enorme verantwoordelijkheid voor het behoorlijk en duurzaam beheer van de EU-financiën in het belang van de Europese burgers. In het verslag van dit jaar, dat ik u vandaag heb mogen presenteren, wordt gewezen op de noodzaak van **verdere inspanningen** van alle betrokkenen om optimaal gebruik te maken van Europees geld teneinde de toekomst van Europa vorm te geven.

Ik dank u voor uw aandacht.